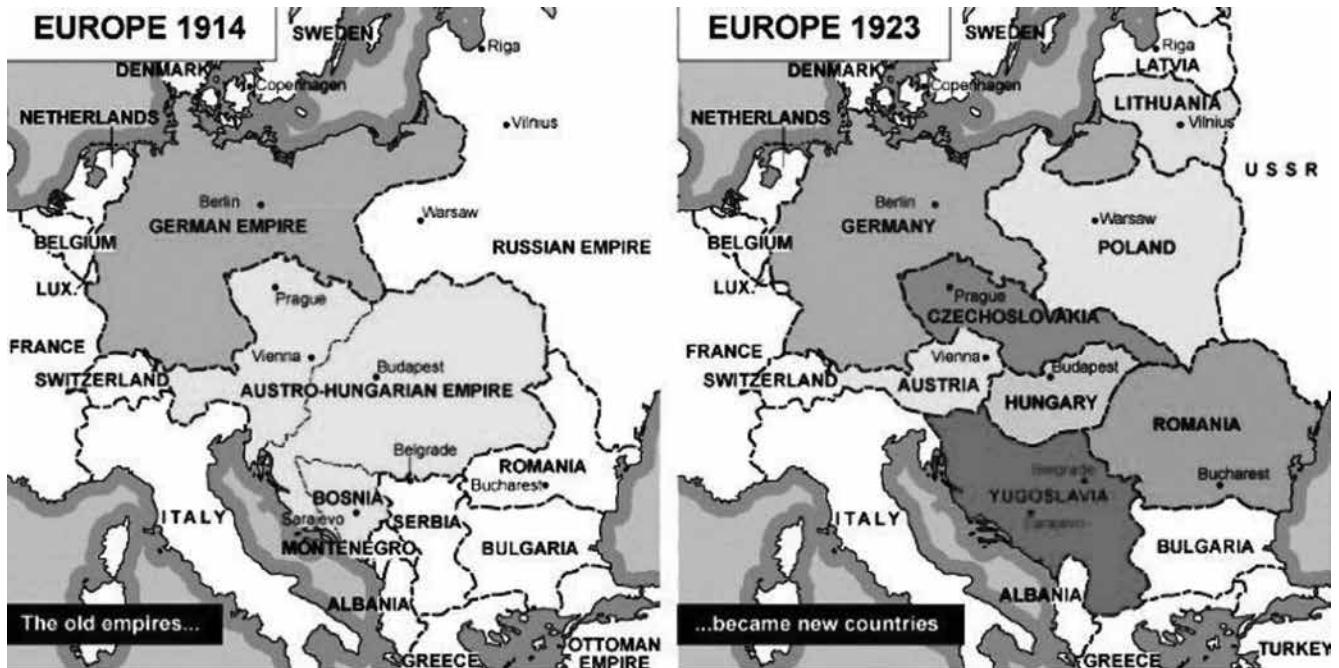

Európa Trianonja

Közép-Európa két térképét látja az olvasó a mellékelt képen.

A címben jelölt két dátum között 9 év van. E nagyon rövid időben olyan szembeötlően nagy változás történt Európa közepén, amely példátlan Európa addigi történetében. Ilyen méretű változás nyomában előbb a pusztulás eseményei zajlanak le, mielőtt az új helyzetben kialakul az új modell. Ma az első szakasz elején járunk.

Európa történelmi atlaszaiból élénk tárul az örök változás ténye, ha követjük az ókori ábrázolástól napjainkig terjedő változatokat, kimondhatjuk, hogy változatlan szabály a folyamatos változás Európában. Ehhez hozzáadhatjuk azt a tételt is, hogy a föld népei történelmére az európai változások nagymértékben hatottak. Mindemellett ilyen gyors és meredek változtatás Európa történetében eddig nem volt. A népvándorlás is évszázadokon át zajlott le, és inkább kiegészített, mint rombolt. Kimondható, hogy éppen az egymás közelébe telepedett népelemek összezsugorodásának a folyamatában alakult ki az örökké nyugtalan, a fejlesztés lázában égő Európa. Ez a folyamat nem is zárult még le...

Ötvözőelemei voltak a görög–római kultúra öröksége, a kereszténység, a művészetek, a tudományok fejlődése, az iparosodás, a közlekedés, a társadalomépítés – csak a főbbeket említve.

Közép-Európa történetében a legizgalmasabb fél évszázad a XIX. század második fele, megteremtődött a nyugati fejlődéshez való felzárkózás minden feltétele.

A bal oldali térkép egy olyan Európát mutat, amely a legjobb úton haladt valamilyen szerves fejlődéssel a földrész egységesülése felé. Nem volt hibátlan. Például a lengyeleknek nem volt országuk. Egyéb kisebb népeknek autonómia szolgálhatta volna önrendelkezés-igényüket.

Az, ami jó volt abban az elrendezésben, hogy a Közép-Európára „rátörő” ipari fellendülés csak nagy országegységekben lehetett eredményes. Egész Európa érdeke volt abban a helyzetben, hogy a földrész keleti fele utolérje a nyugatiak fejlődési menetét. Ez az Osztrák–Magyar Monarchiában rövid két évtized alatt elérhető volt. Oroszország felzárkózásához még szükséges volt fél évszázad is, de megvolt hozzá a cári udvar egyetértése. Fejlődően volt egy olyan kon-

inentális nemzetköziség, amelyben a nemzetek közötti kapcsolatok a közös érdekek mentén fejlődtek. Közös érdek volt a vasút és úthálózat kiépítése, a kulturális, tudományos, művészeti együttműködő versengés, egymást megismerő turizmus – és sorolható lenne minden egyéb téren. (Egyedül a sport terén maradt meg ez a fajta értéknemzetköziség.)

Világunknak ez a menetrendje megtört, véget ért a kilenc év alatt.

*

Németország gazdasági növekedése a globális téren felkeltette a brit birodalom és főként Franciaország félelmét, mert utóbbinak erős törekvése volt gazdaságilag és politikailag megtelepedni a balkáni, levantei országokban. Szerb fiatalokat képeztek ki évtizeddel a háború előtt franciaországi katonai tisztképző intézetekben, szoros kapcsolatot ápoltak Romániával.

Ilyen nagy méretű változás, amelyet a másik térkép mutat, nem lehet egy „németek által gerjesztett háború” utáni megbékélés képe. Sok évszázados, évezredes monarchiális birodalomrendszer részállamokra való feldarabolása hosszas, tudatos rákészülésre utal. Gondoljuk el a német ipar előnyét (a német szorgalom és tehetőség tetejében), amelynek nyersanyag- és munkaerőtartalék-hátországaként szolgálhat egész Kelet-Európa (hozzáadódhat a mai Ukrajna térsége is), milyen óriási előnyt jelent a brit és francia iparral szemben, hisz nekik távoli gyarmatokból kell hazaszállítaniuk a feldolgozásra kerülő anyagot. Ez már a nyers kapitalizmus kora volt, amelyben a kereskedelmi vállalatok, bankok tartották el az államot, ezáltal irányították is. Így lett Németország a gyűlölt ellenség, nem is egyszer, de még egyszer is, és lesz a jövőben is. (Ez a szemlélet számomra nem új elképzelés, ezt tanultam történelemtanáraitól a '30-as években.)

Szent István napja 1918-ban

Ez volt az utolsó olyan ünnep augusztus 20-án, amikor a magyar államot még a történelmi Magyarország határai jelölték.

A védelmi háború esélyei fölött már borús volt az ég. Érezni lehetett, hogy a háború benyomul a magyar területre is. Be is következett heteken, hónapokon belül.

„A piavei offenzíva nem sikerült. A Sixtus-féle kétbalkezes békekísérlet megbukik, de kint még töretlenül áll a front. A magyar honvéd ott verekszik Oroszországban, a Doberdón, Macedóniában, német bajtársa vadul csatázik Cambrai környékén a franciákkal és angolszászokkal. Igaz, hogy egyre nagyobbak az ellátási, élelmezési nehézségek, de a háborút még mindig meg lehet nyerni, hiszen most már hetekért, napokért, órákért folyik a versenyfutás. A kimerültség már mutatkozik az antant oldalán is és ha még hat hetet kibírunk, akkor Olaszországban tör ki a forradalom. Anglia roskad össze a tengeralattjáró háború csapásaitól, és a francia ezredek lázadnak fel Clemenceau dühödt imperialista politikája ellen.” (Marschalkó Lajos)

Október 8-án egy fiatal vezérkari tiszt emlékiratot nyújt át Wekerle Sándor miniszterelnöknek: „A monarchia hadseregei – írja – az összes harctereken még mindig harcképes állapotban vannak, és ma mindenütt az ellenség földjén állanak. Ha megőrizzük nyugodtságunkat, ha a magyar érdekeknek megfelelően az Adria és Dnyeszter közötti magyar csapatok felett magyar főparancsnokság veszi át a vezetést, és ha a magyar honvédelmi miniszter a mögöttes ország magyarországi részét egészen bevonja parancsadási körletébe, azaz kiküszöböli a Cs. és kir. Kriegsministerium parancsadási jogát, ha behívja a soron kívüli felmentetteket, és ha a hadseregfőparancsnokság a fölös számú magyar harcegységeket rendelkezésünkre bocsátja, akkor magyar szempontból a helyzet még megmenthető.” De ugyan ki hallgat egy ismeretlen – valami **Gömbös Gyula** nevű – magyar vezérkari kapitányra!

Mit törődik Wekerle Sándor egy magyar katonatiszt litografált memorandumával?

Miután a szabadkőműves-páholyokban és a Conti utcai szervezetekben már előzőleg úgy döntöttek, hogy meg kell alakítani a „nemzeti tanácsot”, ez a szervezet létre is jön: „Nemzeti Tanács... – írja a Bujdosó könyvben **Tormay Cecile**. – De hát mit akar ez a sötét társaság? Hogy meri magát a nemzet tanácsának nevezni? Kik azok, akik lázítanak az állam ellen és hűségesküt szednek a maguk számára? Kik azok, akik egy szállodai szobából kiáltványt intéztek a néphez és ígérték benne: »Az azonnali magyar

békét, a nemzetek egyenjogúsítását, a nemzetek szövetségét, a föld felszabadítását, a dolgozó nép erőit fokozó, modern szociálpolitikát?« Az ezeréves határokról nincs egy szavuk sem! Mi történik a háttérben, ahová mi nem láthatunk el? Az antant hatalmak titkos szövetségesei dolgoznak-e közöttünk, vagy csak a mi saját ellenségeink, akik proklamációjukban gettó nyelven kürtölik, hogy »ezt a Magyarországot megmentő és népet felszabadító programot a magyar katonaság is egész erejével támogatni fogja.«»

Károlyi Mihály írja: „Örökké emlékezetes marad előttem az Astoriának három kis szobája, ahol napokon keresztül nagy sürgés-forgás volt. Ott szövödtek és csinálódtek az események. Akkor a lázas órákban nem is sejtettük, mire virradunk és hova jutunk. A börtön vagy a királyi vár kapuja nyílik meg előttünk?”

*

A proletárdiktatúrával bemutatkozott a jövő, párhuzamosan az egy évvel korábbi oroszországi bolsevizmus borzalmaival. Megszűnt a cári Orosz Birodalom, az Osztrák–Magyar Monarchia, a Német Császárság.

A győztes ellenséges hatalmaknál szóba sem került a Magyar Királyság mint államhatalmi tényező. Úgy kezelték a maradék Magyarországot, mint a Habsburg-uralom alól felszabadított népek egyik országát.

A nyugati hatalmak kormányai csupán végrehajtói voltak a tőkés társaságok akaratának, hogy a birodalmi nagy gazdasági egységek életképes rendjéből kis országokra szétszedett Közép-Európa legyen. Ez önmagában elég lesz arra, hogy Európa gazdaságilag soha nem fejlődhet a nyugaton uralkodó pénzhatalmi korporációk érdekeivel szemben.

Ez volt Európa Trianonja, amelyben – a következő, még pusztítóbb háború után – győztesek, vesztesek egyaránt kifosztottan, távoli hatalom által irányítottan, katonailag ellenőrzötten, politikailag uniformizált állapotban élnek kiszolgáltatottságuk nehéz éveit.

Így építik, *liberális-internacionalista-atlantista* párhálózatukkal a földrész egységes irányítására alkalmas *Európa Egyesült Államok* nevű uradalmat, amelyben a liberális fajkeveredési program szerint éli majd a mongrel nép valamilyen falanszter életét a mindenható Profit termelő gyarmatbirodalmában.

*

Apponyi Albert gróf azt mondta, amikor a magyar delegáció vezetőjeként tudomásul vette Magyarország halálos ítéletét: „Önök most megásták Magyarország sírját, de Magyarország ott lesz a temetésén mindazon országoknak, amelyek most itt megásták Magyarország sírját.”

Halas pásztor